

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

II Міжнародна науково-практична конференція

“Актуальні проблеми хімії та хімічної технології”

21-22 листопада 2024 року

КИЇВ НУХТ 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**II Міжнародна науково-практична
конференція**

“Актуальні проблеми хімії та хімічної технології”

21-22 листопада 2024 року

КИЇВ НУХТ 2024

УДК 54, 66, 378

Матеріали II-ї Міжнародної науково-практичної конференції “Актуальні проблеми хімії та хімічної технології”, 21-22 листопада 2024 р. – К.: НУХТ, 2024 р. – 261 с.

Видання містить тези доповідей II-ї Міжнародної науково-практичної конференції “Актуальні проблеми хімії та хімічної технології”.

Розглянуто проблеми фундаментальної та прикладної хімії, харчової і косметичної хімії, та викладання хімії і хімічної технології у ВНЗ.

Редакційна колегія: Г.М.Біла, Т.М.Бойчук, С.П.Бондаренко, О.В.Подобій.

Розглянуто та схвалено вченою радою НУХТ
Протокол № 3 від 28 листопада 2024 р.

31. МЕТОДИ ВИЛУЧЕННЯ АНТОЦІАНІВ З ВИЧАВОК ВИНОГРАДУ

Аліна Колтун, Олена Подобій

Національний університет харчових технологій, Київ, Україна

PodobiiOV@nuft.edu.ua

Вступ. Антоціани – пігментні речовини, які відносяться до флавоноїдів, що являють собою природні фенольні сполуки і нагромаджуються в усіх органах рослин у формі глікозидів. Вони знаходяться в рослинах, зумовлюючи переважно червоне, фіолетове і синє забарвлення плодів, пелюсток квітів і листя. Вижимки різноманітних червоних і темно-синіх ягід є джерелом отримання необхідних для харчової промисловості продуктів – антоціанових барвників – концентрованих екстрактів ягідних барвників природного походження. Антоціани, природні пігменти з групи флавоноїдів, відіграють важливу роль у харчовій промисловості завдяки своїм яскравим кольорам та антиоксидантним властивостям. Вони широко використовуються як натуральні барвники та функціональні інгредієнти в харчових продуктах. Виноградні вичавки є багатим джерелом антоціанів, тому їх переробка є актуальним завданням.

Матеріали та методи. Проведено аналітичний огляд літератури стосовно порівняння різних методів екстракції поліфенолів з виноградних вичавок, зосередившись на традиційних та сучасних підходах.

Результати досліджень. Проведено порівняльне дослідження ефективності різних методів екстракції для виділення антоціанів/поліфенолів. Проаналізували три методи: екстракція за допомогою мікрохвиль (MAE), природні глибоко евтектичні розчинники (NADES) та високий гідростатичний тиск (ННП).

MAE використовує мікрохвильову енергію для швидкого нагрівання розчинника і зразка, що призводить до посилення руху молекул і покращення масопереносу. Ця методика має ряд переваг, включаючи скорочення часу екстракції і підвищення виходу порівняно зі звичайними методами. Оптимальні умови екстракції зазвичай включають температуру близько 100°C і 40% водний розчин метанолу. Серед досліджуваних параметрів найбільший вплив мали тип розчинника (співвідношення метанол-вода) і температура. Однак методи екстракції за допомогою мікрохвиль та екстракції за допомогою ультразвуку можуть призвести до структурного руйнування антоціанів, що в основному пояснюється локальною надмірною вібрацією та місцевою високою температурою екстракту відповідно. Так, при температурі вище 100°C антоціани починають руйнуватися, що свідчить про необхідність ретельного контролю потужності і температури мікрохвильової печі, щоб уникнути втрат. Висока розчинність у полярних розчинниках обумовлена наявністю в складі антоціанів гідроксильних та оксиметильних замісників. Саме тому доцільно використовувати для їх

екстракції з рослинної сировини воду, водні розчини метилового та етилового спирту.

NADES, клас екологічно чистих розчинників, що складаються з природних сполук, з'явилися як перспективна альтернатива традиційним органічним розчинникам. Екстракція на основі *NADES*, часто в поєднанні з ультразвуком або мікрохвильовою обробкою, виявилася ефективною для вилучення антоціанів з виноградних вичавок. За допомогою *NADES* холіну хлориду та лимонної кислоти екстрагування антоціанів відбувається за 10 хвилин, досягаючи виходу антоціанів 1,77 мг на грам сухої речовини. Однак висока в'язкість деяких *NADES* може перешкоджати масообміну, що вимагає ретельної оптимізації умов екстракції.

ННР передбачає застосування високого тиску до зразка в рідкому середовищі, що руйнує клітинні стінки і посилює масообмін. Цей метод особливо ефективний для вилучення антоціанів з виноградної шкірки, оскільки він може вибірково впливати на конкретні сполуки і вилучати їх. Оптимальні умови *ННР* зазвичай включають тиск близько 600 МПа і температуру 70°C. Хоча *ННР* пропонує високу ефективність, він вимагає спеціалізованого обладнання і високого енергоспоживання, що обмежує його масштабованість і застосування.

Усі три методи були ефективними для підвищення виходу антоціанів порівняно з традиційною екстракцією розчинником. *ННР* забезпечив найвищий вихід і був селективним до конкретних сполук антоціанів, тоді як *МАЕ* забезпечив швидку екстракцію, а *NADES* сприяв екологічно чистій обробці сировини.

Висновки. Кожен з проаналізованих методів має свої переваги та недоліки для процесу вилучення антоціанів з виноградних вичавок. Екстракція за допомогою мікрохвиль та високий гідростатичний тиск забезпечують швидке та ефективне вилучення антоціанів, тоді як екстракція з використанням природних глибоко евтектичних розчинників дозволяє реалізувати екологічно чистий підхід. Оптимальний вибір параметрів процесу екстракції залежить від таких факторів, як бажаний вихід антоціанів, доступність обладнання та вплив на навколишнє середовище.

Література. 1. Panić M., Gunjević V., Cravotto G., Radojčić Redovniković I. Enabling technologies for the extraction of grape-pomace anthocyanins using natural deep eutectic solvents in up-to-half-litre batches Extraction of grape-pomace anthocyanins using *NADES* // Food Chemistry. – 2019.

2. Corrales M., García A. F., Butz P., Tauscher B. Extraction of anthocyanins from grape skins assisted by high hydrostatic pressure // Journal of Food Engineering. – 2009. – p. 90(4) – С. 415–421.

3. Liazid A., Guerrero R. F., Cantos E., Palma M., Barroso C. G. Microwave assisted extraction of anthocyanins from grape skins // Food Chemistry. – 2011. – Т. 124(3)– p. 1238–1243.

4. LI, Xiang; ZHU, Feiyang; ZENG, Zhiwen. Effects of different extraction methods on antioxidant properties of blueberry anthocyanins. Open Chemistry. 2021. V. 19(1). P. 138-148.